

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ ОДЛУКА

Представка број 14435/08

Марина СТАНКОВИЋ и други подносиоци представке против Србије
Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању 17. априла 2012.
године, већа у чијем су саставу били:

András Sajó, *председник*

Dragoljub Popović,

Paulo Pinto de Albuquerque, *судије,*

и Françoise Elens-Passos, *заменик секретара Одељења*

После разматрања предметне представке која је поднета 17. марта 2008. године,
У вези са одлуком да се горе наведеној представци да предност према Правилу
41 Пословника Суда,

У вези са коментарима које је доставила Влада Србије,

После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

Подносиоци представке, гђа Марина Станковић (у даљем тексту: „прва подносиатељка представке“), г. Данијел Станковић (у даљем тексту: „други подносилац представке“) и гђа Виолета Станковић (у даљем тексту: „трећа подносиатељка представке“) су држављани Србије рођени 1993. године, 1999. године и 1966. године и живе у Смедереву. Пред Судом их је заступала гђа С. Пећанац, адвокат из Смедерева. Владу је заступао њен заступник, г. С. Царић.

Прва подносиатељка представке и други подносилац представке су брат и сестра, док је трећа подносиатељка представке њихова мајка.

Чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати како следи.

1. Парнични поступак

Општински суд у Витини је 19. новембра 1996. године развео брак треће подносиатељке представке и Р. С. и старатељство за прву подносиатељку представке досудио Р. С. Прва подносиатељка представке је, међутим, заправо живела са трећом подносиатељком представке све време од тада.

Други подносилац представке (коме је Р. С. такође отац) рођен је 1999. године. Он све време живи са трећом подносиатељком представке.

Прва подносиатељка представке и други подносилац представке покренули су 8. фебруара 2007. године парницу пред Општинским судом у Смедереву тражећи да им Р.С. плаћа месечно издржавање. Неодређеног дана касније, у парницу се укључила и трећа подносиатељка представке, тражећи старатељство за оба детета. Судски позиви неколико пута нису могли бити уручени Р. С., пошто он

живи у Аустрији. Судски позиви су уручени до 25. октобра 2007. године и Р. С. је именовано адвоката који ће га заступати у поступку.

Током поступка, суд је заказао шеснаест рочишта, од којих је трећа подносиатеља пропустила осам, а Р. С. није дошао на шест рочишта. У периоду од 18. новембра до 19. децембра 2007. године, једно рочиште је одложено због штрајка судског административног особља, а једно због болести судије у предмету подносиатеља представке.

Током 2008. године, прва подносиатеља представке која има благу менталну инвалидност и епилепсију, преселила се у домаћинство Р. С. На рочишту одржаном 18. новембра 2008. године она је дала изјаву да жели да њен отац буде њен старатељ. Прва подносиатеља представке је, међутим, до 19. јануара 2009. године повукла ту изјаву и изјавила да би више волела да буде под старатељством треће подносиатељке представке, поново се преселивши у њено домаћинство.

Током 2009. године прва подносиатеља представке је затруднела и иселила се из домаћинства треће подносиатељке.

Због осетљиве природе ситуације подносиатеља представке, суд је четири пута тражио од Центра за социјални рад извештаје у вези са ситуацијом прве подносиатељке представке и другог подносиоца представке, посебно пошто је прва подносиатеља представке мењала жељу код ког родитеља жели да живи, како би суд могао да одлучи о тужби за старатељство коју је поднела трећа подносиатеља представке.

На рочишту одржаном 1. априла 2010. године суд је трећу подносиатељку представке упозорио да ће тужбу сматрати повученом ако још једном пропусти да присуствује рочишту.

Р. С. је на рочишту одржаном 23. априла 2010. године прихватио захтеве подносиатеља представке. Истог дана Општински суд је донео пресуду и (а) доделио старатељство за другог подносиоца представке трећој подносиатељки представке, (б) констатовао пунолетство прве подносиатељке представке, налазећи да је непотребно да се одлучује о њеном старатељству, (в) доделио првој подносиатељки представке и другом подносиоцу представке месечно издржавање у износу од РСД 9.000.- (приближно ЕУР 90.00) и истовремено наложи исплату доспелог издржавања – за прву подносиатељку представке до 7. септембра 2009. године, што је датум њеног пунолетства, а за другог подносиоца представке до датума пресуде, (г) наложио Р. С. да настави са исплатом месечног издржавања за другог подносиоца представке и (д) досудио им трошкове поступка.

На пресуду од 23. априла 2010. године није се жалила ниједна странка, па је она постала правоснажна, а Р. С. је, како је њом предвиђено, почео да плаћа издржавање.

2. Кривични поступак

Неодређеног датума подносиоци представке су поднели кривичну пријаву против Р. С. због наводне небриге и злоупотребе детета. Јавни тужилац их је 23. априла 2008. године обавестио да неће предузети кривично гоњење, истовремено их обавестивши да у року од осам дана могу да преузму кривично гоњење. Подносиоци представке нису наставили кривични поступак.

ПРИТУЖБЕ

Према чл. 3, 6, 7 и 13. Конвенције, подносиоци представке су се у суштини жалили на дужину и неправичност њиховог парничног поступка, као и на одсуство делотворног домаћег правног средства због одуговлачења поступка.

Подносиоци представке су се такође жалили на исход кривичног поступка који су покренули против Р. С.

Према члану 14. Конвенције, подносиоци представке су се даље жалили због дискриминације на основу њиховог имовинског стања.

ПРАВО

1. Влада је тврдила да је притужба у вези са дужином парничног поступка очигледно неоснована, изневши да су подносиоци представке значајно допринели његовом одуговлачењу и да би, сходно томе, ову притужбу требало прогласити недопуштеном у складу са чланом 35. став 3. Конвенције. Подносиоци представке су оспорили ову тврдњу Владе.

Суд подсећа да се оправданост дужине поступка мора ценити у светлу околности предмета и позивањем на следеће критеријуме: сложеност предмета, понашање подносиоца представке и релевантних органа и важност спора за подносиоца представке (види, међу многим ауторитетима, *Frydlender против Француске* [ВВ], број 30979/96, став 43., ЕЦХР 2000-VII).

Суд примећује да је поступак у предметном случају трајао од 8. фебруара 2007. године до 23. априла 2010. године. У том периоду, који износи приближно три године и два месеца, предмет је правоснажно решен.

Прво, Суд констатује да чињенице предмета нису посебно сложене, и да је тужени у домаћем поступку с обзиром да живи у иностранству у одређеној мери допринео свеукупној дужини поступка. Наиме, у првих осам месеци поступка Р.С. није био доступан српским правосудним органима и пропустио је неколико рочишта. Међутим, пошто је лоциран, именован је адвоката, а поступак је настављен без значајних прекида са његове стране. Даље, посебна ситуација прве подносиоце представке и мењање одлуке о томе са којим родитељем жели да живи, утицали су да суд од Центра за социјални рад затражи четири различита извештаја, што је довело до извесног одуговлачења поступка.

Друго, Суд констатује да је у периоду од 18. новембра до 19. децембра 2007. године једно рочиште одложено због штрајка судског административног особља, а још једно због болести председавајућег судије. Касније су рочишта редовно заказивана. Упркос томе, трећа подносиоца представке (која је такође поступала и у име прве подносиоце представке и другог подносиоца представке) пропустила је да се појави на осам рочишта, без ваљаног оправдања за своје одсуство. Заиста, подносиоци представке нису могли да докажу да се неки други период, осим једног месеца од 18. новембра до 19. децембра 2007. године може приписати држави. Суд сматра да се за тај један месец не може рећи да је значајно допринео укупном трајању поступка.

Најзад, мора се приметити да се предмет подносилаца представке односио на питање од апсолутне важности за њих – старатељство за дете и издржавање. Из тог разлога, домаћи суд је морао да пажљиво и савесно

процени ситуацију, посебно с обзиром на посебне потребе прве подносиоце представке, што је заузврат захтевало да се закажу додатна рочишта и да се траже извештаји, због осетљиве природе случаја.

Сходно томе, пошто се показује да су домаћи органи савесно поступали, а није било значајног периода неактивности током поступка који би се њима могао приписати, сами подносиоци представке су пропустили да прате свој случај са потребном пажњом, изоставши тако са осам рочишта што је готово резултирало претпоставком о повлачењу тужбе.

Ако се узме у обзир горе наведено, Суд сматра да су у овом предмету власти поштовали захтев експедитивности. Сходно томе, притужба се мора одбацити као очигледно неоснована према члану 35. ставови 3 и 4 Конвенције, па нема потребе да Суд разматра преостали део примедби Владе на допуштеност у вези са овом притужбом.

2. Подносиоци представке су се такође жалили на правичност предметног парничног поступка. Суд примећује да подносиоци представке нису искористили могућност да уложе жалбу против пресуде од 23. априла 2010. године. Произлази да се ова притужба мора одбацити према члану 35. ст. 1 и 4. Конвенције због неисцрпљености домаћих правних средстава.
3. Подносиоци представке су се даље жалили због непостојања делотворног домаћег правног средства због одуговлачења поступка. Чак и под претпоставком да уставна жалба није била делотворно правно средство у овом конкретном случају, с обзиром на став Суда у предмету Винчић и други подносиоци представки против Србије, бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, став 51, 1. децембар 2009. године) – где се жалба Уставном суду сматра у начелу делотворним правним средством почев од 7. августа 2008. године – и подсећајући да иако је члан 13. примењив чак и када нема кршења права подносиоца представки према Конвенцији, он се ипак примењује само када појединац има „аргументовану тврдњу“ да је жртва повреде неког права по Конвенцији (видети, између осталог, *Boyle i Rice против Уједињеног Краљевства*, 27. април 1988. године, став 52, серија А број 131). Суд је нашао у горњем тексту да је притужба подносиоца представке очигледно неоснована. Подносиоци представке, према томе, нису имали „аргументовану тврдњу“ у смислу члана 13. (видети, на пример, *Samadi против Немачке* (одлука), број 22367/04, 12. фебруар 2008. године и *Ellersiek против Немачке* (одлука), број 77151/01, 23. јун 2005. године).

Произлази да је ова притужба такође очигледно неоснована и да се мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

4. Подносиоци представке су се такође жалили на исход кривичног поступка који су покренули против Р. С. Суд подсећа на његову добро развијену судску праксу да Конвенција не гарантује ниједно право на основу кога се трећа лица могу осудити и да се члан 6. не примењује на поступак у погледу подношења пријаве против тих лица (видети, нпр. *Ranujik против Мађарске* (одлука), став 4., 9. март 2010. године). Произлази да је ова притужба неспојива *ratione materiae* са одредбама Конвенције, у смислу значења члана 35. Став 3(а) и да се мора одбацити сходно члану 35. став 4. Конвенције.
5. Подносиоци представке су се најзад жалили на дискриминацију на основу свог имовинског статуса. Међутим, они нису доставили никаква средства поређења, којима би Суду омогућили да размотри разлику у поступању са лицима у аналогним или релативно сличним ситуацијама (видети *D. H. и други подносиоци представке против Чешке Републике* [ВВ], број 57325/00, став 175., ЕЦХР 2007; *Burden против Уједињеног Краљевства* [ВВ], број 13378/05, број 13378/05, став 60., ЕЦХР 2008-). Притужба је стога у потпуности непоткрепљена. Произлази да се и ова притужба мора такође одбацити као очигледно неоснована сходно члану 35. ст. 3 и 4. Конвенције.

Из тих разлога, Суд једногласно
Проглашава представку недопуштеном.

Françoise Elens-Passos,

András Sajó,

Заменик секретара Одељења

Председник

У Београду,
18. мај 2012. године

Заступник РС пред Европским
судом за људска права-
помоћник министра

Др Славољуб Царић